

พระราชบัญญัติ

ควบคุมเครดิตในภาวะคับขัน

พุทธศักราช 2486

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ 1 สิงหาคม พุทธศักราช 2480

และวันที่ 16 ธันวาคม พุทธศักราช 2484)

อาทิตย์ทิพอาภา

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ 11 กันยายน พุทธศักราช 2486

เป็นปีที่ 10 ในรัชกาลปัจจุบัน

ตอนที่ 47 เล่ม 60 ราชกิจจานุเบกษา 14 กันยายน 2486

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรควบคุมเครดิต
ในธนาคารและองค์การเครดิตระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ใน
ภาวะคับขัน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ควบคุมเครดิตในภาวะคับขัน พุทธศักราช 2486”

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารทั้งหลายนอกจาก
“ธนาคารแห่งประเทศไทย” และ “ธนาคารเพื่อการสหกรณ์”

“องค์การเครดิต” หมายความว่า บริษัทประกันภัย บริษัท
ออมสิน นิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์ในอันที่จะประกอบกิจ
การเป็นปรกฏวิสัยอย่างธนาคารไม่ว่าในการให้กู้ยืมเงิน หรือ
ซื้อและขายตั๋วแลกเงิน หรือเก็บเงินตามตั๋วแลกเงินและให้
หมายความรวมถึงบุคคลธรรมดาหรือคณะบุคคลที่ประกอบ
กิจการอย่างใด ๆ ดังที่กล่าวมานี้ โดยมีที่ตั้งที่ทำการเป็นหลัก

14 กันยายน 2486 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 47

แหล่ง มีตัวแทนหรือผู้จัดดำเนินงาน และมีการบัญชีเป็น
กิจลักษณะ

“เงินสด” หมายความว่า ธนบัตร บัตรธนาคารออก
โดยธนาคารแห่งประเทศไทย เหรียญกษาปณ์ และเงินฝาก
ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

“เงินฝาก” หมายความว่า เงินที่ธนาคารรับฝากประเภท
กระแสรายวัน ฝากประจำและฝากเพื่อเรียก รวมตลอดถึง
ยอดเงินที่เป็นลูกหนี้ธนาคารอื่นในการหักบัญชี

“พันธบัตร” หมายความว่า พันธบัตรเงินกู้ของรัฐบาล
ที่ออกในประเทศไทย

“ราคา” หมายความว่า ราคาที่ตราไว้ในพันธบัตร

“ไตรมาส” หมายความว่า ระยะเวลา เดือนติดต่อกัน
ในปีหนึ่ง ๆ นับแต่วันหนึ่งของเดือนมกราคม เมษายน
กรกฎาคม และตุลาคม ตามลำดับ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาสถาตาม
พระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้ง
เพื่อปฏิบัติกิจการตามพระราชบัญญัตินี้

ตอนที่ 47 เล่ม 60 ราชกิจจานุเบกษา 14 กันยายน 2496

มาตรา 4 ให้ธนาคารการดำรงไว้ซึ่งเงินสดสำรองโดยคิดบัญชีเมื่อเลิกทำงานไม่ว่าในวันใดเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าอัตราที่รัฐมนตรีจะประกาศเป็นคราวๆ โดยคำปรึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย อัตราที่รัฐมนตรีจะประกาศนั้น ต้องไม่ให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าแห่งยอดเงินฝาก

เงินสดสำรองที่กล่าวนี้ ให้เป็นเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบ

มาตรา 5 การปฏิบัติตามความในมาตรา 4 นั้น ถ้าธนาคารใดมีเงินฝากในธนาคารซึ่งตั้งอยู่นอกราชอาณาจักร และธนาคารนั้นไม่สามารถถอนคืนมาได้เพราะเหตุสุดวิสัยเนื่องแต่การสงคราม เมื่อรัฐมนตรีโดยคำปรึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย เห็นสมควรจะอนุญาตให้ธนาคารนั้นหักจำนวนเงินดังกล่าวแล้วทั้งหมดหรือแต่บางส่วนออกจากยอดเงินฝากเพื่อประโยชน์ในการคำนวณจำนวนเงินสดสำรองซึ่งธนาคารจะต้องดำรงไว้นั้นก็ได้

มาตรา 6 ห้ามมิให้ธนาคารให้บุคคลใดกู้ยืมเงินหรือเบิกเงินเกินบัญชี และห้ามมิให้ลงทุนหาผลประโยชน์อย่างใดนอกจากข้อพันธบัตร ทั้งนี้เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

14 กันยายน 2486 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 47

แต่ถ้าทราบใดธนาคารใดดำรงไว้ซึ่งสินทรัพย์เป็นพันธบัตรมีราคาไม่ต่ำกว่าอัตราที่รัฐมนตรีจะประกาศเป็นคราว ๆ โดยคำปรึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย กับทั้งได้ปฏิบัติตามมาตรา 4 ด้วยแล้ว ให้ธนาคารนั้นได้รับยกเว้นจากบทบัญญัติในวรรคก่อน

มาตรา 7 การกำหนดอัตราแห่งราคาพันธบัตรที่รัฐมนตรีจะประกาศตามความในมาตรา 6 วรรคสองนั้น เมื่อบวกเข้ากับอัตราเงินสดสำรองที่ธนาคารจะต้องดำรงไว้ตามมาตรา 4 แล้ว จะต้องไม่สูงกว่าร้อยละห้าสิบของยอดเงินฝากคิดถัวเฉลี่ยรายวันตลอดไตรมาสที่แล้วมา

มาตรา 8 การปฏิบัติเพื่อรับประโยชน์ตามความในมาตรา 6 วรรคสองนั้น ถ้าธนาคารใดมีเงินฝากในธนาคารซึ่งตั้งอยู่นอกราชอาณาจักร และธนาคารนั้นไม่สามารถถอนคืนมาได้เพราะเหตุสุดวิสัยเนื่องแต่การสงคราม ให้ธนาคารนั้นหักจำนวนเงินดังกล่าวแล้วออกจากยอดเงินฝาก เพื่อประโยชน์ในการคำนวณราคาพันธบัตรที่ธนาคารจะพึงดำรงไว้นั้นได้

ตอนที่ 17 เล่ม 60 ราชกิจจานุเบกษา 14 กันยายน 2486

มาตรา 9 เพื่อบริษัทแห่งมาตรา 5 และมาตรา 8 เงินฝากในธนาคารซึ่งตั้งอยู่นอกราชอาณาจักรนั้นให้คิดเป็น บาทตามอัตราแลกเปลี่ยนในวันที่ 1 ธันวาคม พุทธศักราช 2484

มาตรา 10 ให้ทุกบริษัทประกันภัยดำรงไว้ซึ่งสินทรัพย์ เป็นพันธบัตรมีราคาไม่ต่ำกว่าอัตราดังต่อไปนี้

(ก) สำหรับบริษัทประกันภัยทุกประเภทนอกจากประเภท ประกันชีวิตร้อยละสิบของยอดเงินที่ให้กู้ยืมและลงทุนหา ผลประโยชน์หา อันในประเทศไทย คิดถัวเฉลี่ยรายวันตลอด ไตรมาสที่แล้วมาหรือร้อยละสิบของยอดเบี้ยประกันภัย ที่ได้รับในปีที่แล้วมา แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่า

(ข) สำหรับบริษัทประกันภัยประเภทประกันชีวิต ร้อย ละสามสิบของยอดเงินที่ให้กู้ยืมและลงทุนหาผลประโยชน์ ห่างอื่นในประเทศไทย คิดถัวเฉลี่ยรายวันตลอดไตรมาส ที่ที่แล้วมาหรือร้อยละห้าสิบห้าของยอดเบี้ยประกันภัยที่ได้รับ ในปีที่แล้วมา แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่า

บริษัทประกันภัยใดที่ประกอบทั้งกิจการประกันชีวิตและ ประกันภัยประเภทอื่นจะต้องดำรงไว้ซึ่งพันธบัตรตามมาตรา

14 กันยายน 2486 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 47

โดยแยกส่วนคำนวณตามประเภทกิจการที่ประกอบตาม อัตรา
ที่กล่าวแล้ว

มาตรา 11 ให้ทุกบริษัทออมสินซื้อพันธบัตรทุกไตรมาสเป็น
ราคาไม่ต่ำกว่าร้อยละสี่สิบห้าของยอดเงินที่ได้รับจากผู้ลงเงิน
ในไตรมาสที่แล้วมา พันธบัตรที่กล่าวนั้นจะขายหรือโอนมิได้
เว้นแต่ในกรณีจำเป็นและได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานแล้ว

มาตรา 12 ห้ามมิให้บริษัทออมสินให้บุคคลอื่นใดที่มีใช้
ผู้ลงเงินกู้ยืมเงินแล้วจะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน และ
ทุกคราวที่จะให้บุคคลอื่นใดที่มีใช้ผู้ลงเงินกู้ยืมเงิน ให้บริษัท
ที่กล่าวซื้อและถือไว้ซึ่งพันธบัตร เป็นราคาไม่ต่ำกว่าจำนวน
เงินที่จะให้กู้ยืม ทั้งนี้ นอกจากที่ซื้อตามความในมาตรา 11

มาตรา 13 ห้ามมิให้องค์การเครดิตที่มีใช้บริษัทประกันภัย
หรือบริษัทออมสินให้บุคคลใดกู้ยืมเงิน เว้นแต่จะได้รับ
อนุญาตจากเจ้าพนักงาน และทุกคราวที่จะให้กู้ยืมเงิน ให้
องค์การเครดิตนั้นซื้อและถือไว้ซึ่งพันธบัตร เป็นราคาไม่
ต่ำกว่าจำนวนเงินที่จะให้กู้ยืม

แต่ตราใบใดที่องค์การเครดิตนั้นได้ถือไว้ซึ่งพันธบัตร มี
ราคาไม่ต่ำกว่าร้อยละสี่สิบของยอดเงินรายได้ที่ยังมิได้หัก

ตอนที่ 47 เล่ม 60 ราชกิจจานุเบกษา 14 กันยายน 2486

รายจ่ายคิดถัวเฉลี่ยรายเดือนตลอดไตรมาสที่แล้วมา ก็ให้
ได้รับยกเว้นจากบทบัญญัติในวรรคก่อน

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ทบวง การเมืองใน
การจัดการทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์ และทรัพย์สิน ส่วน
พระองค์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่าย
พระมหากษัตริย์

มาตรา 14 ให้ทุกบริษัทประกันภัยขึ้นรายการต่อเจ้า
พนักงานตามแบบที่เจ้าพนักงานกำหนด สแดงจำนวนเบี้ย
ประกันภัยที่ได้รับ เงินที่ให้กู้ยืมและลงทุนหาผลประโยชน์
ในประเทศไทย ราคาพันธบัตรที่ได้ซื้อและถืออยู่และ
รายการอื่นๆ ที่เจ้าพนักงานต้องการ เพื่อดูว่าได้ปฏิบัติตาม
ตามพระราชบัญญัติหรือไม่ รายการที่กล่าวนี้ ให้ยื่นพายใน
สิบห้าวันนับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ และทุกเดือนต่อไป
พายในสิบห้าวันหลังจากวันสิ้นเดือน

มาตรา 15 ให้ทุกบริษัทออมสินยื่นรายงานต่อเจ้าพนักงาน
ตามแบบที่เจ้าพนักงานกำหนดสแดงยอดเงินที่ได้รับจากผู้
ลงเงิน เงินที่ได้ให้กู้ยืม ราคาพันธบัตรที่ได้ซื้อและถืออยู่

14 กันยายน 2486 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 47

และรายการอื่นๆ ที่เจ้าพนักงานต้องการเพื่อดูว่าได้ปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัติหรือไม่ รายการที่กล่าวนี้ ให้ยื่นพายในสิบห้าวัน นับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ และทุกเดือนต่อไปพายในสิบห้าวันหลังจากวันสิ้นเดือน

มาตรา 16 ให้องค์การเครดิตซึ่งอยู่ในบทบังคับแห่งมาตรา 13 ยื่นรายการต่อเจ้าพนักงานตามแบบที่เจ้าพนักงานกำหนด แสดงยอดเงินรายได้ก่อนหักรายจ่ายเงินที่ได้หักด้วย ราคาพันธบัตรที่ได้ซื้อและถืออยู่ และรายการอื่นๆ ที่เจ้าพนักงานต้องการเพื่อดูว่า ได้ปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัติหรือไม่ รายการที่กล่าวนี้ให้ยื่นพายในสิบห้าวัน นับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ และทุกเดือนต่อไปพายในสิบห้าวันหลังจากวันสิ้นเดือน

มาตรา 17 ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้ ในกรณีที่การมอบหมายเช่นนี้ ให้ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยแต่งตั้งพนักงานของธนาคารเป็นเจ้าพนักงานตามความในพระราชบัญญัตินี้ได้

ตอนที่ 47 เล่ม 60 ราชกิจจานุเบกษา 14 กันยายน 2486

มาตรา 18 เพื่อที่จะดูว่าธนาคารหรือองค์การเครดิตใดได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดพระราชบัญญัติหรือไม่ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจเรียกให้บุคคลใด ๆ ให้ถ้อยคำหรือแสดงสมุดบัญชีหรือเอกสารตามแต่จะต้องการ และให้มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการใด ๆ ในระหว่างเวลาทำงานตามปกติ เพื่อตรวจสอบสมุดบัญชีและเอกสารต่าง ๆ

มาตรา 19 ให้ถือว่า เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามความในกัณฑ์บาลีสันธะอาณานิ

มาตรา 20 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทเรียงตามรายวันไปตลอดเวลาที่ยังทำการขาดตกบกพร่องอยู่

มาตรา 21 เจ้าพนักงานผู้ใดได้ทราบกิจการของธนาคารหรือองค์การเครดิตใดเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้ากิจการนั้นเป็นกิจการซึ่งตามปกติวิสัยของธนาคารหรือองค์การเครดิตจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าเจ้าพนักงานผู้นั้นนำไปเปิดเผยโดยมิใช่หน้าที่หรือมิใช่

14 กันยายน 2486 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 47

เพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่มีผู้ต้องหา
ว่ากระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษ
ปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับ
ทั้งจำ

มาตรา 22 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษการ
ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงาน
และออกกกดกระทรวงเพื่อปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

กกดกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

บทบัญญัติพิเศษ

มาตรา 23 ในกรณีที่เห็นสมควร เจ้าพนักงานจะเลื่อน
กำหนดวันขึ้นศาล บรรษัทประกันภัย และบรรษัทออมสิน
จะต้องปฏิบัติตามมาตรา 6 มาตรา 10 หรือมาตรา 11 ออกไป
สำหรับรายหนึ่งรายใดก็ได้ แต่กำหนดวันที่ให้เลื่อนออกไป
นั้นจะต้องหยุดภายในปีพุทธศักราช 2486

มาตรา 24 พายในระยะเวลาตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้
จนถึงวันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2486 ให้ถือว่า ยอด

ตอนที่ 47 เล่ม 60 ราชกิจจานุเบกษา 14 กันยายน 2486

เงินฝากของแต่ละธนาคารที่มีอยู่ขณะเริ่มเปิดทำการในวันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นยอดเงินฝากคิดถัวเฉลี่ยรายวันตลอดไตรมาสที่แล้วมาของแต่ละธนาคารนั้น

พายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคก่อน ถ้าในวันใช้พระราชบัญญัติเป็นวันที่ธนาคารปิดทำการ ให้ถือว่ายอดเงินฝากของธนาคารที่มีอยู่ในขณะเริ่มเปิดทำการในวันแรกต่อมาเป็นยอดเงินฝากคิดถัวเฉลี่ยรายวันตลอดไตรมาสที่แล้วมาของธนาคารนั้น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี